

امپراتوری هالیوود

امپراتوری پر زلفه‌گویی، غنائی‌های بی‌پودی، زمین‌ها

نیل گابلر مترجم: الهام شوشتری زاده

فهرست مطالب

پیش‌گفتار ۱۵

بخش اول: زندگی‌نامه بنیان‌گذاران هالیوود

آدولف زوکر / پارامونت ۳۹

کارل لیملی / یونیورسال ۸۱

لوئیس بی. میر / مترو گلدوین میر ۱۲۳

برادران وارنر / برادران وارنر ۱۷۹

هری کان / کلمبیا ۲۲۱

بخش دوم: امپراتوری هالیوود

محتوای فیلم‌های استودیوها ۳۶۷

زندگی اجتماعی و خانوادگی یهودیان هالیوود ۳۳۱

یهودیت و ارزش‌های آمریکایی ۳۶۹

یهودیان هالیوود و سیاست ۴۲۹

افول امپراتوری و مرگ بنیان‌گذاران ۵۳۹

پایان کلام ۵۸۵

دیباچه

مدتی قبل که سر کلاس تاریخ تحلیلی سینما در یکی از دانشگاه‌های خودمان، بنا به ضرورت از مغول‌های هالیوودی^۱ نام بردم، سوالات فراوان دانشجویان در این مورد برایم جالب بود و تقریباً نیمی از وقت کلاس را به خود اختصاص داد. ظاهراً گروهی از دانشجویان رشته سینما که طبق ادعای خودشان گنجینه‌ای از آثار کلاسیک هالیوود دیده بودند، هنوز تا آن زمان از بنیان‌گذاران واقعی و مدیران اصلی هالیوود چیزی نشنیده بودند و از نظر آنها سینمای آمریکا با دیوید وارک گریفیث^۲ آغاز می‌شود. طبعاً اولین سوال آنها این بود که مغول‌های هالیوودی با سرزمین مغولستان چه نسبتی دارند؟ و اگر نسبتی ندارند چرا مغول نامیده می‌شوند و نکند این هم یکی از همان القاب انقلابی و ضد امپریالیستی است که ما به دشمنان فرهنگی خود نسبت می‌دهیم! پاسخ به این سؤال دو جلسه دیگر از کلاس تاریخ سینما را به خود اختصاص داد و حالا گروهی از دانشجویان طالب منابع مطالعاتی جهت پژوهش بیشتر در این زمینه بودند. اولین پیشنهاد من به آنها کتاب معروف «نیل گابلر»^۳ بود: «یک امپراتوری مال خودشان»^۴، کتابی که ترجمه متن آن با نامی جدید هم اکنون در پیش روی شماست و طبعاً مطالعه دقیق آن خوانندگان تیز بین این کتاب را با تاریخ پنهان سینمای آمریکا آشنا خواهد کرد.

داستان مغول‌های هالیوود از دهکده‌های یهودی‌نشین اروپای شرقی آغاز شد، یا مهاجرت به سرزمین موعود یهودیان (آمریکا) ادامه یافت و با یک هجرت یا اکسودوس^۵ نمادین از ساحل شرقی (نیویورک) به کرانه غربی (کالیفرنیا) به فرجام

1. Hollywood Moguls
2. David Wark Griffith
3. Neal Gabler
4. An Empire of Their Own
5. Exodus.

خود رسید. این انسان‌های قرن نوزدهمی که کودکی خود را در فقر و تنگدستی حاکم بر دهکده‌های یهودی‌نشین: روسیه، لهستان، مجارستان و آلمان گذارنده و شرایط دشوار زندگی آنها را به جوانانی ستیزه‌جو و بیرحم تبدیل کرده بود، همراه با گروهی از هم‌کیشان خود در پی فرصت‌های جدید کسب و کار و با رویای سفر به المپ جدید راهی آمریکا شدند. ولی در قاره جدید هم کسی منتظر آنها نبود در گتوهای^۱ کثیف و پرازدحام نیویورک و شیکاگو قانون جنگل حاکم بود و این جوانان جاه‌طلب، به سرعت این قانون جدید را آموختند. فرصت‌طلبی و بیرحمی مهم‌ترین قواعد بازی بودند و هر رقیبی، حتی اگر یهودی بود، با استناد به این دو قاعده از سر راه برداشته می‌شد.

در آغاز قرن بیستم میلادی مغول‌ها تاجران نوپایی بودند که برای کسب پول به هر کاری دست می‌زدند. آنها نه نابغه بودند و نه سابقه تحصیلات عالی داشتند ولی رنگ پول را خوب می‌شناختند و در راه کسب آن جسور و بی‌رحم بودند. از روابط پنهان خود با سیاستمداران و اشنگتن، بانک‌داران منهن، دلالان^۲ وال استریت، مدیران تئاتر برادوی^۳ و کلابی بروکلین بیشترین بهره را می‌بردند و با وجود تظاهر به دین‌داری و رعایت برخی از ظواهر، به دستورات دینی و موازین اخلاقی آیین یهود پایبند نبودند. آنها دلالان فرصت‌طلبی بودند که در پی کسب درآمد بیشتر مدام تغییر شغل می‌دارند و در این مسیر دست سرنوشت یا آزاده‌ای پنهان آنها را با حرفه نوظهور سرگرمی و نمایش فیلم آشنا کرد. با همه این توصیف هنوز به درستی روشن نیست که چگونه این مهاجران فقیر قرن نوزدهمی در پایان نخستین دههٔ قرن بیستم به تاجران موفق صنعت سرگرمی و در پایان دومین دهه از همین قرن به سلاطین بلامنازع سینمای آمریکا تبدیل شدند.

کتاب حاضر به قلم نیل گابلر پژوهشگر برجسته آمریکایی برای اولین بار پرده از زندگی پررمز و راز مغول‌های هالیوودی بر می‌دارد و خواننده را با فراز و فرودهای تاریخ سینمای آمریکا و گوشه‌های تاریکی از آن که تاکنون ناشناخته مانده آشنا می‌کند: سال‌های شکل‌گیری سینمای آمریکا توسط توماس آلوا ادیسون^۳ و همکار او جی کی دیکسون و آغاز به کار شرکت‌های بیوگراف،

---

1. Ghetto

2. Broadway

3. Thomas Alva Edison

ویتوگراف و موشن پیکچرز؛ سال‌های تأسیس تراست^۱ فیلمسازی ادیسون و شرکای او که فرآیند فیلم‌سازی را از ساخت دوربین و مواد خام فیلمبرداری تا تولید فیلم و نمایش آن عهده‌دار بود؛ سال‌های پیدایش نیکلودیون‌های^۲ اولیه و رشد قارچ گونه سالن‌های کوچک چند منظوره نمایش فیلم و سرگرمی و در پی آن تأسیس امفی تئاترهای عظیم در نیویورک و شیکاگو؛ آغاز ورود مغول‌ها به این حرفه جدید از آخرین حلقه زنجیره صنعت فیلم‌سازی (یعنی سالن‌داری و نمایش فیلم) و اشغال تدریجی حلقه‌های ماقبل (توزیع و نهایتاً تولید فیلم) در سینمای آمریکا؛ و بالاخره کودتای مغول‌ها بر علیه تراست ادیسون و تأسیس یک امپراتوری رسانه‌ای جدید در قلب نیویورک و سپس دست‌اندازی به ساحل غربی و تأسیس بزرگ‌ترین استودیوهای فیلم‌سازی جهان در کالیفرنیا که بعداً این امپراتوری جدید هالیوود نام گرفت، هر یک به سهم خود در بخش‌هایی از این کتاب توضیح داده شده‌اند.

روایت نیل گابلر در این کتاب از مغول‌های نسل اول شامل: آدولف زوکر^۳، مارکوس لو (لوی)^۴، کارل لیملی^۵ و ویلیام فاکس^۶، جس لسکی^۷، ساموئل گلدوین^۸، لویی بی مییر^۹، هری وارنر^{۱۰} و نیکلاس شنک^{۱۱} آغاز شده و سپس نسل دوم مغول‌های هالیوود نظیر: هری کوهن (کان)^{۱۲}، جک وارنر^{۱۳}، جوزف شنک^{۱۴}، کارل لیملی جونیور^{۱۵}،

-
1. Trust
  2. Nickelodeon
  3. Adolph Zukor
  4. Marcus Loew
  5. Carl Laemmle
  6. William Fox
  7. Jess Lasky
  8. Samuel Goldwyn
  9. Louis B. Mayer
  10. Harry Warner
  11. Nicholas Schenck
  12. Harry Cohn
  13. Jack Warner
  14. Joseph Schenck
  15. Carl Laemmle Jr.

دیوید سلزنیک^۱ و ایروینگ تالبرگ^۲ معرفی می‌شوند.^۳ ولی این معرفی ضرورتاً بر اساس توالی زمانی رویدادها یا تقدیم و تأخر آنها نسبت به یکدیگر صورت نمی‌گیرد و نیل گابلر به تشخیص خود در طول محور زمان جلو یا عقب می‌رود و متناسب با شرایط زمانی و مکانی هر یک از مغول‌ها، زندگی و نقش مدیریتی آنها را در سینمای آمریکا روایت می‌کند. و طبعاً در بسیاری موارد این روایت‌های جداگانه با یکدیگر متلاقی و مرتبط می‌شوند.

بر خلاف مقدمه نه چندان دقیق و احساساتی نیل گابلر در آغاز کتاب که طی آن مغول‌های هالیوودی را کودکانی پدرستیز و مادر دوست (مثلاً مبتلا به عقده اودیپ) می‌داند و بر این باور است که رفتار آنها در بزرگسالی بیشتر تحت تأثیر عقده‌های دوران کودکی ایشان بوده و لذا نباید با نگرش افراطی و توطئه محور رفتار آنها را مورد بررسی قرار داد؛ شخصاً بر این باورم که زوال تدریجی اخلاق اجتماعی در آمریکا (روندی که از ابتدای سلطه مغول‌ها بر سینمای آمریکا و پیدایش هالیوود در آغاز دهه بیست شروع شده و تا امروز امتداد یافته) هرگز نمی‌تواند معلول یک اتفاق ساده و صرفاً ناشی از عقده‌های سرکوب شده چند کودک یهودی مهاجری باشد که پاسخ همه تحقیرهای اجتماعی عصر خود را در صنعت نوظهور سینما جستجو کرده و مثلاً کوشیده‌اند تا ارزش وجودی خود را به جامعه بیرحمی که هویت آنها را به رسمیت نمی‌شناخته اثبات کنند! نیل گابلر در مقدمه کتاب خود خوش‌بینانه بر این باور است که این یهودیان مهاجر که دست سرنوشت آنها را به مغول‌های مهاجم هالیوودی تبدیل کرد برخلاف ادعای مسیحیان متعصبی مانند هنری فورد^۴ هیچ برنامه‌ای برای تخریب ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی آمریکایی‌ها نداشتند. از نظر او مغول‌های هالیوود کودکان بد تربیت شده‌ای بودند که خیلی اتفاقی و صرفاً با انگیزه‌های مادی، مدیریت مهم‌ترین رسانه آمریکا (سینما) را در دست گرفتند و

---

1. David Selznick

2. Irving Thalberg

۳. نکته قابل تامل دیگر این که از نسل سوم مغول‌های هالیوودی مانند «هاروی و نیشتن» و «باب و نیشتن» (Harvey & Bob Weinstein) بنیان‌گذاران کمپانی عظیم میراماکس (Miramax Company) در این کتاب هیچ حرفی به میان نمی‌آید، شاید به این دلیل که آنها هنوز زنده‌اند و نوشتن اسرار زندگی آنها در این کتاب کاری جسورانه و خطرناک محسوب می‌شده است.

4. Henry Ford

بی‌آنکه توطئه‌ای در کار باشد تصادفاً عادات زشت و ناپسند و ضد اخلاقی خود (نظیر: قماربازی، شراب‌خواری، زن‌بارگی و خشونت) را به بخشی از فرهنگ اجتماعی آمریکا تبدیل کردند! در واقع آنها بیزار از تبار یهودی خود کوشیدند تا آمریکایی بودن خود را اثبات کنند، ولی با آفریدن رویای آمریکایی بر روی پرده سینما همه ارزش‌های جامعه سنتی و مسیحی آمریکا را تخریب کردند.

صرف‌نظر از این مقدمه ضعیف، نویسنده در بخش‌های بعدی کتاب خود، نگاه نسبتاً دقیقی به زندگی مغول‌های هالیوودی دارد و گوشه‌های تاریکی از زندگی آنها را به تفصیل شرح می‌دهد. بخشی از توضیحات او به عنوان اسناد تاریخی در معرفی چهره واقعی هالیوود بسیار سودمندند این که چگونه مغول‌ها از طریق: لابی هنرمندان و مدیران یهودی تئاتر برادوی (لی شوبرت^۱ و دیوید وارفیلد^۲)، حمایت مالی بانک داران منهن (آمادئو پیتر جیانینی^۳)، الهامات کابالیستی خاخام‌های یهودی (مکس ناسام^۴ و ادگار مگنن^۵)، مشاور حقوقی و کلای زبردست و مشهور (مندل سیلبربرگ^۶)، مشارکت فعال موزیسین‌ها و بالرین‌ها (لئو فرشتاین و ساموئل راتفل^۷)، مساعدت ویژه صاحبان سالن‌های نمایش و آمفی تئاترها (سیدگرامن^۸ و بارنی بالابان^۹)، تلاش شبانه‌روزی مدیران تولید سخت‌کوش (ایروینگ تالبرگ، هال والیس^{۱۰} و داریل زانوک^{۱۱}) و همچنین خبرها و شایعات امپراتوران رسانه‌ای آمریکا (ویلیام راندولف هرست^{۱۲}) سرانجام توانستند بزرگ‌ترین امپراتوری شخصی یهودیان را در آمریکا تأسیس کنند، از نکات برجسته و ارزشمند این کتاب است. همچنین افشای تمایلات نژادپرستانه و

1. Lee Shubert
2. David Warfield
3. Amadeo Peter Giannini
4. Max Nussbaum
5. Edgar Magnin
6. Mendel Silberberg
7. Samuel Rothapfel
8. Sid Grauman
9. Barney Balaban
10. Hal B. Wallis
11. Darryl Zanuck
12. William Randolph Hearst

صهیونیستی بعضی از مشاهیر هالیوود مانند سیسیل بی دومیل^۱ (کارگردان فیلم معروف ده فرمان^۲) و بن هکت^۳ (فیلمنامه‌نویسی طرفدار اسرائیل و گردآورنده کمک‌های مالی در هالیوود برای کمک به سازمان تروریستی ایرگون^۴) از دیگر نقاط برجسته این کتاب است. این که چگونه جک وارنر لابلای یا هری کوهن فاسدالاخلاق، از یک سو طی دستورالعملی ظاهراً انسانی و البته اجباری، کارمندان یهودی خود را ملزم می‌کنند تا بخشی از درآمدشان را به کمپین حمایت از یهودیان فقیر اختصاص دهند و از سوی دیگر همان شب در کازینوی اختصاصی هیلکریست^۵ چندین برابر این مبلغ را قمار می‌کنند، از دیگر اسرار افشاء شده در لابلای سطور این کتاب است.

در خاتمه ضمن تاکید بر ضرورت مطالعه دقیق و نقادانه کتاب حاضر به همه دانشجویان و علاقه‌مندان رشته‌های: سینما، مدیریت فرهنگی و ارتباطات؛ تماشای مستند ارزشمند: «هالیوودیسیم: یهودیان، فیلم‌ها و رویای آمریکایی»^۶ (که طی آن با آقای نیل گابلر نویسنده کتاب حاضر نیز مصاحبه شده است) را به عموم خوانندگان توصیه می‌کنم. تماشای این مستند تلویزیونی در کنار مطالعه این کتاب، تصویر جامع و روشنی از نظام مدیریتی حاکم بر سینمای آمریکا و نقش ویژه مغول‌ها در این هرم مدیریتی در پیش روی خوانندگان کتاب و بینندگان فیلم قرار خواهد داد. کلام آخر این که مجموعه حاضر صرفاً آغاز و پیش درآمدی است بر نقش مدیران یهودی هالیوود در شکل‌گیری رویای آمریکایی و جهانی کردن ارزش‌های یهودی از طریق مکتب المپ جدید (نیوالمپ^۷) و طبعاً پایان این ماجرا با همت خوانندگان دقیق و پژوهشگر این کتاب رقم خواهد خورد.

اردیبهشت ۱۳۹۱

مجدد شاه‌حسینی

-
1. Cecil B. DeMille
  2. The Ten Commandments
  3. Ben Hecht
  4. Irgun
  5. Hillcrest
  6. Hollywoodism: Jews, Movies And The American Dream (1998)
  7. New Olimp